

Íslenskar ritgerðir 1. bekkur A í MR

Bjarni Benediktsson – ritgerðir– ritæfingar– sögur -1915 – 1916 – Menntaskólinn í Reykjavík

Tekið af vef Borgarskjalasafnsins

bjarnibenediktsson.is

Einkaskjalasafn nr. 360
Uppvaxtar- og námsár 1915-1926
Askja 1-1, Örk 3

Þjarni Benediktsson
1. lekh. 2

Snorri Sturluson

Snorri fæddist árið 1178, á Hvammi í Dölum. Faðir hans var

Sturla

Sturla Þórðarson í Hvammi; eigi var hann í byrgjun neinn stór-

höfðingi, en matnatarfgunn, kappsfullur og slæg vitur, og gat því

komit upp svo miklu ríki, að hann varð frá er stundir litu fram

meiti höfðingi á vesturlandi, og réð fyrir Snorringa og tærði, ^{er hann fékk að erfðum} Atli

hann mörg börn, og voru þeir Sigbratur, Þórður og Snorri hinir

meirustu af þeim. Frá er Sturla var kominn í efra aldur, lenti

hann í deilum við Pál prest Þólvason í Reykholti; meðlæti þón

í Odda

Loftsson, málum milli þeirra og bauðst til að taka Snorra,

~~sem var yngsta sonur Sturlu~~, til fösturs, og þá Sturla þá,

því sé var álitinn minni mætur, er föstrate barnþann.

Árið 1183 andist Sturla, en Snorri þlést upp í Odda.

(En eftir dauða förs Loftssonar var hann nokkra hrið með

með Samundi förs^{förs} syni^{hans}.) Snorri var (alveg) þess laus,

því móðir hans, Guðný Böttvassdóttir, hafði eytt öllum

arfi hans, er var 40 hundrata. En þrátt fyrir þetta reynt

þeir Starla förs^{göngu} bróðir hans og Samundur, iat^{göngu} leiða

til handa honum Hlerdis ar Bersa dóttur in Borg. Bersi

þessi var mjög auðgur, enda nefndur hinn auðgi, og

itti goðort Myjamanna. Guðný móðir Snorra lagði

honum til kvámanndar Hvanmsland, og var brúðkaupit

haldit in Hvanmi seint um sumarið 1199. Eftir það var

Snorri nokkurn tíma in Odda. Árið 1201 andast

Bersi, og tók Snorri allan arf eftir hann, og settist

á in Borg. Um þetta leiti gaf förs^{göngu} bróðir

hans, honum hálft Lundermanna-goðort, og var mi Snorri

þessinn að fá allmikil mannaferið; en litlar sögur fara

af honum frá þessum tíma. Snorri mun hafa verið fimm

ár in Borg, en að þeim liðnum fluttist hann að Reykjaholti,

og var það árið 1206; hann náði^{náði} Reyk þeim^{stad} með,

samningi við Magnus prest Pálsson, er lýó þar, og nokkra

fleiri menn. Hlerdis kona Snorra varð eftir in Borg, og

var þar með lokið samförum þeirra. Með henni itti þar

hann tvö börn, er in barnaska komust, Hallbera og Þor

mund. Enn itti hann nokkur börn með iðrum konum og

komust þessi in barnaska: Óræga, Þingilyörg og Þarðys

Með Reykjaholti^{þingi} fylgdi^{þingi} fylgdi Reykjhyttinga-goð-

ort, og er græddi Snorri níkít þje um þessar mundir. Enda

lyft hann gjöra virki um breinn, og líklegast látið höfna

nein

hann, en eigi er neitt eftir af verknumerki um mann-

virkna hans, nema þansk eftirlíill nokkur kringum Snorraalveg.

Um það líti er hann kom að Reykjaholti, gaf þonsteininn

Þvarsson, frændi hans, honum Hvellinga-gótarð. Árið 1208

þá var hann í atferinni að Gudmóandi biskupi Aracyri,

eftir dráp Helbeins Tomasonar, og tók Snorri biskup heim

með sér og hélt hann vel. Þá er Arnór Tomasson þó

utan 1213 setti hann Snorra til að gæta ríkis síns í

get

virki

Skafirði, og lyft hann gjöra ~~státala~~ í Vestmýri.

Snorri var lögráðgjafi 1215 til 1218. Gjörðist þátt

tíðinda um hann á þessum árum. Sumarið 1218

þá fór Snorri utan, og sat um veturnum hjá Hlak

konungi og Skíla jarli. Næsta sumar fór hann

austur á Gautland; en næsta vetur sat hann

enn hjá Skíla jarli. Um þessar mundir kom

deila upp milli Samundar Jónssonar og Þjörgrínar

kaupmanna, og var orðin svo mikil svinnatta út í

því, að Norðmenn byggust til þess að fara með

þeir til Íslands, en Snorri fékk því afstjört, og

ókta vegur hans við þessi mál, svo konungur

gjörði hann að lendum manni sínum. En svo

líttur út fyrir að Snorri hafi heitið því, að

ná landinu undir konung. Þá er hann kom til

Íslands komu þeir Oddveigar honum litlar þakkir

fyrir, og gjörðu gys að nafnbótum þeim, en Snorri

hafði fengið. Snorri komst nið í deilur þær, er voru milli Bjarnar Þorvaldssonar og Lofta Pálssonar, og reitti Snorri Lofti að málum, en þá er lítið var að veita Björn, skammt Snorri er lík með Lofti, og þótti honum fara fremur ódvergilega í málum þessum.

1218 giftist Hallbera dóttir Snorra Árna Magnússyni Óreiðu, en þau skýlde 1224, var Snorri. þau helst til íggarnna, þá er hann tók Brantarholt af Árna

enda ^{þá} sýnist Árna í óvinaflokk Snorra. Nú skammt hann sinnig í deilur við Þorvald vatnsfirðing, en þeir settust 1223, er Snorri var búinn að létta ljasa Þorvald sekan skógarmanna, og árið eftir

giftist hann Þórdýsi dóttur Snorra. Nú gjörði hann

^{hann} Snorri félagsliú við Hallveigu ekkju þá Bjarnar Þorvaldssonar, þriðji hún var frá nýg og Aug. 1227

giftist Hallbera eftur Snorra dóttir Kolbeini ~~hinn~~ unga, en samverur þeirra urðu stuttar, og fór hún til Borgar og var þar til hún andaðist 1231.

Sturla Þighvatsson hafði Þorvörunga goðorð í eigu sinni, en þá þótti Snorra illt og fékk þriðji Þórdur sinn til þess að heinta með sér goðorðið, en Sturla var eigi óþúss til þess, en varð samt að láta undan á endanum.

1228 breynde sýnis þröfnu á Egri Þorvald vatnsfirðing inni, og mun Sturla hafa verið í ráðum með þeim, og urðu þeir sýnis Þorvalds nýg

veidur og fóru til Lau Tafells og Ketlu þu að drepa
ham, en hann var þá sigi við, en þeir skreytu
skapi sínu á kvenfólki og vöndu bæinn, en
ludu Sturlu síðan spálfðemi, og mun Snorri
hafa verið í ráðum með þeim um þetta flétt.
Höllum þetta leiti var Jón mentur sonur hans veginn
í Noregi (1231). ~~Þú var Snorri kominn í jmsar deilar,
þá sá hann þá syni Halldóras þvi hann hafði verið
þar eins og oftan heldur á gjarnum. En komst hann í
deilar við Kolbein unga út af fjárvskipti, og þytti
Snorri sér þá að senga þvi við aðra höfðingja,
og fjölmennti svo á þinginu, að Kolbeinn vildi
þá settast og var Snorri einnig þvi til þess.~~

Þá er Sturla Tighvatsson kom úr Þó Roma fyrir sínu, sat
hann veturnum 1234-35 hjá konu Noregs-konungi, og gjördu
þeir sannig þess efnis, að ^{Sturla} Snorri átti að ná undir sig
land konung landinn, og af konungur komum
þá ráð að drepa eða koma höfðingjunum á sinn
ferd. Þá er Sturla kom, byrgaði hann á Snorra,
þvi tölurverð óvinátta var milli þeirra þar á,
og hann hafði líka allstórt við. Snorri þytti,
að Sturla ætlaði að koma á móti sér, og
sáfnaði hann þá liði, og kom Órökya sonur hans
að restan með stór hundruð manna, og einnig
kom Þórður Sturluson þrang að og Þorleifur Þórðar
son í Görtum, var þetta um veturnum 1236, en um næsta

var þá lítið að senda lítið burtu
sama ár kom Sturla með miklu líti, og flýði Snorri
þá suður á land, hófu sunir vilja þá að Snorri væðist á
Sturlu, að fyrra bragði, en þá vildi hann eigi
heldur leita um rættis, Ni vildi Snorri, að þeir forleifur
fæm að Sturlu síðum, en forleifur vildi það
ekki. Sumarið 1237 fór Snorri utanþí en örskju hafði
Sturla náð með svikum, Snorri sat ni hjá Skíla hertoga,
en frítti haustið 1238 og um Öryggatá-
bardagann og fall franda sinna. Um vorið næsta var
Snorri tilhinn til heimferðar, en þá kom bréf frá
konungi, er bannaði hann utanferð, en Snorri
skypti sér eigi að því, heldur fór í kongur öryggi á
áðeins með leyfi Skíla hertoga. 1241-anda

Hallveig Ormsdóttir, og kom Snorri þá í deilur við
syni hennar út af fjárskipti, og leitust þeir til Gissur,
Gorvaldssonar franda sinns, og hét hann þeim hjálfr
sinni. Um þetta ~~þetta~~ leiti fékk Gissur bréf frá
Hákonu konungi, þar sem konungur bað hann að
reka Snorra utan eða drepa hann ella. Um
sumarið héldu þeir Gissur og Kolbeinn ungi og
á Kili; sína um
~~þeir höfðingjar~~ fund með sér á Kili, þar voru
sumarið stefndi Gissur að sér Gmsum höfðingjum,
og margir tengdamenn Snorra; hélt Gissur konungs-
bréfinu hátt í lofti, og var þar á kvætið að gjöra
atferð, að Snorra. Hér etla eg að taka ordrétt
uppi Sturlungu um vög Snorra; Gissur kom í
Reykjaholt um nóttina eftir Maurítus-messu. Þá

Þetta þriðja mál þeir upp skemmunna, er Snorri svaf í, en hann heisk, forsteinn Gudimason, þóvarinn Ásgrimsson.

hljóp upp ok í skemmunni ok í in litlu húsinu, er Simon knútr bað Anna höggva hann. „Eigi skal

vore við skemmunna. Fann hann þar Arnlyjörn, þætt höggva,“ sagði Snorri. „Högg þú,“ sagði Simon.

ok talaði við hann. Réðu þeir þat, at Snorri gekk „Eigi skal höggva,“ sagði Snorri. Eftir þat veitti

í byllarann, er var undir loftinu þar í húsinu. veitti Ánni honum banasár ok baðir þeir forsteinn

þeir Gissur fóru at leita Snorra um húsinu. frá umur á honum! Nokkur seinna en þetta var, sveik

fann Gissur Arnlyjörn, þætt ok spurði hvar Snorri Gissur Óröklu son Sturlu og neyddi hann til at

væri. Hann kvæðst eigi vita. Gissur kvæðst þá fara utan, hann dó í Noregi 1247. Vigid var regid

~~sattast mega mega~~ eigi sattast mega, ef þeir i konungs nafni, þá konungur hefti heldur viljad

fyndisk eigi. Þ^prestur kvæðst vera mega, at hann at Snorri hefti lifad og snúist til hlyttri við

fyndisk, ef honum væri gríð^{um}, heit^{it}. Eftir þat sig. Hlefnis mál nokkrar eftir vigid, og voru þeir

urðu þeir varir við hvar Snorri var, ok gengu þeir Simon knútr og Ánni heisk vegur, og forsteinn

í byllarann Markús Markarson, Simon knútr, Ánni Guðimason ~~hildu~~ handhöggvinn. Einnig var

Flugumyrarlivennar út af vígi Snorra og frænda hans,

þar brunnu sýnir Gissur^s og hann Gjalfr^s þorðat^s,
hann
sér með því að fara í ^þkinu her eitt, og ey tilagði

ætti þá ætlu hans að gjöra afkomendur sína, að

ættu
höfðingjum landsins; hann dó 1268. Ni þef eg

í stuttu máli sagt frá efi þessa mikilmennis, en

þrátt fyrir það þótt hann hafi verið mikill

höfðingi, þá var það eigi það, sem hefir gjört

hann svo frægur sem hann er, því ni þekktu

flestin fræðir sagnfræðingar og margir fleirir sit

um heim nafn hans og helstu verk. Það sem hefir

gjört hann lang frægastann er hin svo nefnda

„Heimskringla“ og Snorra-Edda; er hið fjórða Noregs

konunga-sögur, en hið síðara skáldskaparfræðingur
og Ego þafreði og hetjusögur.

því auk þess, sem Snorri var mikill höfðingi
sumir eigna honum einnig Egle og ~~sva~~
var og sagnfræðingur var hann gott skáld. Þá

mesti galli, er var á Snorra, að minni álitu, var þi-

girni hans, því með henni svaraði hann flesta

tengda menn sína á máti sér, og það g var illt,

því þeir voru með valdugustu mönnum landsins.

Þvo kemst Oddavega annáll að orði um Snorra:

„hann kom fyrstur manna eiginum undir kong

þeir á landi“, virtist mér þetta vera all-

mikil ffarstata, því eigi var það, ^{at vilja} hans ~~verk~~,

að því er virtist, að Gissur drap hann.

Eigi vita meira neitt um vaxtarlag hans,

Norskur

en málari einn, hefir ~~málad~~ tekið mynd af honum

og er hin fyrri framán ^Hheimskringlu ^áNorskeri

þjófingur; og er hann þar stór nesti, þrekinn,

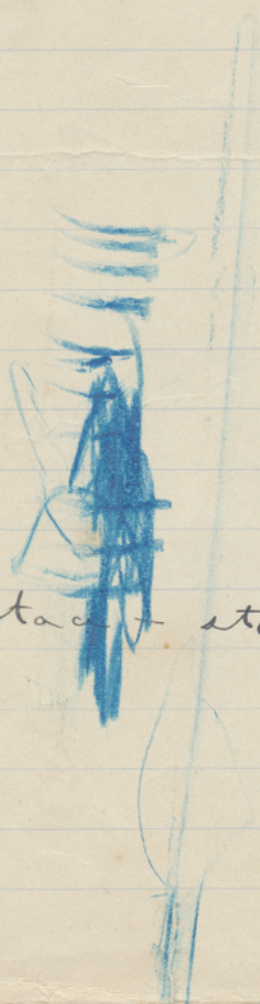
sköllátur og með mikil stegg, og er hann um höfuðrið

allsnipatur ~~þat~~ teiknaranum sjálfum.

Þjanni Benediktsson

Éinn sinn þegar dróttin var í ferð héra
fórta, þenninn sem þeirngamatur, þar svo
svo við seint um kvöld, að hann kom auga
á tvo bondabæi, hvern andspennis aðrum,
sinn hvarum megin vegarinn, á öðrum þessum
þjó andugur, ungur bondi, í skrautlegg
stora husi, en á hinum fátæk hjón
í vesöllum kofa. Á báðum þessum var
fólkið gengið til hvílu. Dróttin, lardi
að þessum þjá ríka nanninum, en
honum var ekki um það gefið að
vera vakinn, þó þegar hann var
sofnadur. Glann opnaði gluggan, og
er hann sá það komumadur var
þessum þessum, spurði hann hránlega,
hvad þoum væri á höndum og hvort
hann vissi, ^{ekki} hvad framorðid væri.
Dróttin lað hann leiðis að mega
vera þar um nóttina. En andmatum
skipaði þoum að fara leiðar
sinnis ^{húð} skjótasta, þá fór dróttin
til fátækur hjóna og var þoum
þar tekið sem gömlum vini. Hjónin
legðu hann sofa í rúminu sinnu og
gáfu þoum næsta morgun, er þau

vom komin á þetur, hina fátækul-
eagu maltið, er þau höfðu átt að
hjálfum sív. Drottin gladdist mjög
af góðvild þessara fátæku lyóna.

stac + stod - stavet